

ЕКОЛОГІЧНІ ВИКЛИКИ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

ENVIRONMENTAL CHALLENGES ON THE PATH TO UKRAINE'S EUROPEAN INTEGRATION

Ігнатів М.П., студент I курсу магістратури
факультету слідчої та детективної діяльності

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Савчук О.О., к.ю.н.,

доцентка кафедри екологічного права

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Вступ. Європейська інтеграція України вимагає адаптації національної екологічної політики до стандартів Європейського Союзу. Це включає вирішення низки екологічних проблем, таких як забруднення повітря, водних ресурсів, управління відходами та збереження біорізноманіття. Виконання зобов'язань за Угодою про асоціацію з ЄС вимагає від України не тільки модернізації національної правової бази, але й значних зусиль у сфері збереження природних ресурсів, охорони довкілля та впровадження принципів сталого розвитку. Особливо актуальними є питання зменшення викидів парникових газів, управління відходами, охорони водних ресурсів та боротьби з деградацією земель. Адаптація до екологічних стандартів ЄС є не лише викликом, але й можливістю для підвищення екологічної стійкості України, що сприятиме покращенню якості життя населення та розвитку зеленої економіки.

Мета. Метою дослідження є аналіз основних екологічних викликів, з якими стикається Україна в процесі європейської інтеграції, та оцінка можливостей адаптації національної екологічної політики до стандартів Європейського Союзу. Дослідження також спрямоване на виявлення ключових проблем у сфері охорони навколишнього середовища, які потребують термінового вирішення, та визначення перспектив їх подолання через імплементацію екологічних директив ЄС у національне законодавство України.

Матеріали і методи. У дослідженні використано комплексний підхід до вивчення екологічних викликів європейської інтеграції України. Основними джерелами інформації стали національні та міжнародні нормативно-правові акти, зокрема Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, директиви ЄС у сфері охорони довкілля, а також наукові праці, дослідження та аналітичні звіти.

Для досягнення поставленої мети застосовано наступні методи:

- Системний підхід для аналізу взаємозв'язків між різними екологічними проблемами та можливостями їх комплексного вирішення;
- Метод прогнозування для оцінки перспектив імплементації європейських екологічних стандартів в українське законодавство.

Результати. В Україні імплементація європейських екологічних норм стикається з багатьма викликами. Попри прогресивні законодавчі ініціативи, реальна реалізація залишається проблемною через невиконання норм. Дерегуляція може негативно вплинути на природоохоронні механізми, тому важливо зберегти екологічні стандарти. Управління відходами потребує термінового вдосконалення, оскільки відсутність національних планів призводить до низького рівня переробки. Словенія демонструє успішний приклад зменшення обсягів заходження відходів завдяки адаптації європейських норм. Охорона природи й біорізноманіття в Україні також потребує покращення, адже забруднення екосистем залишається серйозною проблемою. Якість повітря покращується, але потрібно зменшити викиди забруднюючих речовин. Співпраця з міжнародними організаціями допоможе Україні впроваджувати нові технології та покращувати екологічний стан.

Розробка національного механізму дотримання екологічного законодавства та звітування зміцнить екологічну політику. Успішна імплементація норм вимагатиме комплексного підходу від держави, бізнесу та суспільства.

Перспективи. Перспективи імплементації європейських екологічних норм в Україні виглядають обнадійливо, але вимагають активних зусиль. Важливим кроком стане вдосконалення законодавчої бази для ефективного виконання європейських стандартів через адаптацію нормативно-правових актів та запровадження нових законів, спрямованих на охорону довкілля.

Ключові слова: Європейська інтеграція, екологічні виклики, сталий розвиток, гармонізація законодавства, екологічні стандарти ЄС, охорона довкілля, управління відходами, збереження біорізноманіття, парникові гази, адаптація екологічної політики.

Introduction. European integration of Ukraine requires the adaptation of national environmental policy to the standards of the European Union. This includes addressing a number of environmental issues, such as air pollution, water resource management, waste management, and biodiversity conservation. Meeting obligations under the Association Agreement with the EU necessitates not only the modernization of the national legal framework but also significant efforts in preserving natural resources, protecting the environment, and implementing sustainable development principles. Particularly pressing are the issues of reducing greenhouse gas emissions, waste management, protecting water resources, and combating land degradation. Adapting to EU environmental standards is not only a challenge but also an opportunity to enhance Ukraine's environmental resilience, contributing to improved quality of life for the population and the development of a green economy.

Purpose. The aim of the research is to analyze the main environmental challenges faced by Ukraine in the process of European integration and to assess the opportunities for adapting national environmental policy to the standards of the European Union. The study also aims to identify key environmental issues that require urgent resolution and to determine the prospects for overcoming them through the implementation of EU environmental directives into Ukraine's national legislation.

Materials and methods. The research employs a comprehensive approach to studying the environmental challenges of Ukraine's European integration. The main sources of information include national and international legal acts, specifically the Association Agreement between Ukraine and the European Union, EU environmental directives, as well as scientific works, studies, and analytical reports.

To achieve the stated objective, the following methods were applied:

- Comparative legal analysis to examine the differences between Ukraine's environmental legislation and that of the European Union;
- A systematic approach to analyze the interconnections between various environmental issues and the opportunities for their integrated solutions;

– A forecasting method to assess the prospects for the implementation of European environmental standards into Ukrainian legislation.

Results. In Ukraine, the implementation of European environmental standards faces many challenges. Despite progressive legislative initiatives, real execution remains problematic due to non-compliance with regulations. Derogation can negatively impact environmental protection mechanisms, making it crucial to maintain ecological standards. Waste management requires urgent improvement, as the lack of national plans leads to low recycling rates. Slovenia demonstrates a successful example of reducing waste disposal volumes through the adaptation of European standards. The protection of nature and biodiversity in Ukraine also needs enhancement, as ecosystem pollution remains a serious issue. Air quality is improving, but emissions of pollutants need to be reduced. Cooperation with international organizations will help Ukraine introduce new technologies and improve the ecological situation. The development of a national mechanism for ensuring compliance with environmental legislation and reporting will strengthen environmental policy. Successful implementation of these standards will require a comprehensive approach from the government, business, and society.

Discussion. The prospects for implementing European environmental standards in Ukraine appear promising but require active efforts. An important step will be the improvement of the legislative framework to effectively enforce European standards through the adaptation of regulatory acts and the introduction of new laws aimed at environmental protection.

Key words: European integration, environmental challenges, sustainable development, harmonization of legislation, EU environmental standards, environmental protection, waste management, biodiversity conservation, greenhouse gases, adaptation of environmental policy.

Постановка проблеми. Європейська інтеграція України ставить перед країною низку важливих завдань у сфері екологічної політики та охорони довкілля. Вимоги Європейського Союзу до країн-кандидатів включають обов'язкову адаптацію національного законодавства до екологічних стандартів ЄС, що охоплюють широке коло питань: від скорочення викидів парникових газів і управління відходами до збереження біорізноманіття та раціонального використання природних ресурсів. Незважаючи на прогрес у цих сферах, Україна стикається з низкою екологічних проблем, серед яких брак фінансування природоохоронних заходів, занепад інфраструктури в містах, низька екологічна свідомість населення та невідповідність багатьох національних нормативно-правових актів найновішим європейським стандартам. Крім того, та інституційної слабкості у сфері екологічного моніторингу ускладнюють реалізацію реформ.

Основними викликами для екологічної політики України в контексті європейської інтеграції є ефективна імплементація європейських директив, модернізація природоохоронної інфраструктури, створення ефективних механізмів управління та підвищення корпоративної екологічної відповідальності. Вирішення цих питань має вирішальне значення для успішної інтеграції України до ЄС та забезпечення сталого розвитку країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останні дослідження в цій сфері висвітлюють основні проблеми, а також пропонують можливі шляхи їх вирішення. У науковій статті О. І. Бондаря, С. М. Маджд, С. І. Чернов, О. М. Коваль «Екологічні виклики щодо європейської інтеграції України» [1, с. 4] досліджується вплив екологічних факторів на інтеграційні процеси. Автори акцентують увагу на необхідності впровадження законодавчих ініціатив, які відповідатимуть європейським стандартам екологічної безпеки. Вони виділяють ключові проблеми, такі як забруднення повітря і води, що потребують термінового вирішення. У доповіді Світлани Михайлівни Маджд «Екологічні виклики сталому розвитку суспільства в умовах військових дій» [2, с. 3] аналізуються специфічні екологічні проблеми, що виникають в умовах збройного конфлікту. Дослідження зосереджується на вивченні негативних наслідків військових дій для навколишнього середовища та пропонує рішення, ґрунтуючись на європейських практиках сталого розвитку. В. Г. Циватий у своїй роботі «Екологічна безпека та екологічна дипломатія держави в умовах новітніх трансформацій і глобалізації XXI століття» підкреслює важливість екологічної дипломатії для забезпечення екологічної безпеки та міжнародного співробітництва у вирішенні екологічних проблем в умовах глобалізації [3, с. 153]. І. М. Кушнір у дослідженні «Європейський зелений курс, як драйвер Європейської інтеграції України» [4, с. 73] аналізує можливості та виклики імплементації концепції Європейського зеленого курсу в Україні, стверджуючи, що вона може стати ключовим інструментом для сталого розвитку. Глушенко А. В. у статті «Особливості реалізації зеленого курсу в країнах ЄС на прикладі Румунії та Польщі: уроки для України» [5, с. 5] порівнює досвід реалізації зеленого курсу в ряді країн ЄС та пропонує адаптувати кращі практики для України, підкреслюючи необхідність вдосконалення екологічної політики відповідно до європейських стандартів. Узагальнюючи, сучасні дослідження в сфері екологічних викликів європейської інтеграції України підкреслюють важливість комплексного підходу до вирішення екологічних проблем, зокрема через адаптацію законодавства, міжнародне співробітництво та впровадження інноваційних практик для забезпечення сталого розвитку. Кожна з розглянутих робіт робить важливий внесок у розуміння специфіки екологічних проблем та шляхи їх подолання в контексті європейської інтеграції України.

Мета статті. Дослідження питання викликів які постають перед Україною в рамках європейської інтеграції та пропозиції шляхів їх подолання та вивчення

європейських практик сталого розвитку, які можуть бути адаптовані в Україні. Крім того, метою є підкреслити важливість міжнародного співробітництва та у забезпеченні екологічної безпеки та сталого розвитку країни в умовах глобалізації та європейської інтеграції.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: 1) нормативно-правове забезпечення, що регулює екологічні аспекти сталого розвитку; 2) праці вітчизняних та зарубіжних авторів, які аналізують екологічні виклики і практики сталого розвитку, зокрема в контексті їх впливу на навколишнє середовище.

У процесі здійснення дослідження було використано наступні наукові методи: теоретичного узагальнення та групування (для характеристики складових екологічної політики та аналізу впливу на навколишнє середовище); формалізації, аналізу та синтезу (для побудови схем взаємозв'язку між екологічними проблемами і стратегіями сталого розвитку); логічного узагальнення результатів (формулювання висновків про необхідність адаптації екологічної політики України до європейських стандартів).

Виклад основного матеріалу. Гармонізація екологічного законодавства України з правовою системою Європейського Союзу є критично важливим етапом на шляху до європейської інтеграції. Законодавство ЄС у сфері охорони довкілля містить ряд директив і регламентів, які забезпечують високі стандарти захисту природи. Для України, що має екологічні проблеми, включаючи забруднення повітря, води та ґрунту, імплементація європейських норм є необхідною умовою не тільки для інтеграції в ЄС, а й для покращення екологічної ситуації в країні. Основним законодавчим документом, що визначає напрямки адаптації законодавства, є Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, затверджена Законом України від 18 березня 2004 року [6]. Ця програма передбачає адаптацію українського законодавства у відповідність до *acquis communautaire* (що включає як первинне, так і вторинне право ЄС). Важливо, що згідно з програмою, адаптація не повинна лише формально відображати європейські норми, а й бути пов'язана з реальними змінами у правозастосуванні та практиці. Україна є учасницею багатьох міжнародних екологічних угод, таких як Рамкова конвенція ООН про зміну клімату, Конвенція про біологічне різноманіття, а також протоколів до них. Важливість цих угод полягає в тому, що вони не лише зобов'язують державу виконувати певні екологічні норми, а й створюють платформу для міжнародного співробітництва в сфері охорони довкілля. Адаптація українського законодавства до цих міжнародних норм є важливим кроком на шляху до європейської інтеграції. На жаль, ефективність виконання міжнародних зобов'язань в Україні залишається низькою. Багато міжнародних угод не імplementовані в національне законодавство, що призводить до прогалин у правозастосуванні. Це, в свою чергу, негативно позначається на екологічній ситуації в країні. Сьогодні основні реформи у сфері довкілля в Україні відбуваються в рамках виконання екологічної складової Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом [7]. Після ратифікації угоди усіма державами-членами ЄС, вона вступила в силу з 1 вересня 2017 року. Цей етап відкриває нові можливості, але водночас і нові виклики для України, оскільки спектр питань, які потребують реформування у сфері довкілля, значно розширився. Тепер Україні потрібно не лише адаптувати своє законодавство до європейських норм, а й активно співпрацювати з ЄС у конкретних екологічних темах. Однак зафіксовані угодою зобов'язання щодо імплементації директив і регламентів на момент підписання не завжди відповідають найновішим європейським нормам і сучасним підходам. Європейське законодавство є динамічним, і в Україні немає механізму для імплементації нових редакцій документів чи залучення

до обговорення актуальних питань, що, у свою чергу, ставить країну у позицію «наздоганяння» ЄС. Це заважає Україні впроваджувати передові рішення, вже вжиті європейськими партнерами, і в результаті країна стикається з ризиком відставання у сфері екологічного розвитку. Процес впровадження нових європейських положень у законодавство України також стикається з серйозними викликами. Одна з найгостріших проблем полягає в ефективному застосуванні на практиці прийнятих нормативно-правових актів, стратегій і планів дій. Незважаючи на прогресивність деяких законодавчих ініціатив, їх фактичне невиконання з боку як державних органів, так і простих громадян призводить до погіршення екологічної ситуації та якості життя населення. Додатковим викликом для імplementації екологічної політики в Україні є процес дерегуляції. Цей процес, спрямований на спрощення адміністративних процедур і покращення державного контролю, може негативно впливати на традиційні природоохоронні механізми. Спрощення ведення бізнесу є важливим, але воно не повинно відбуватися за рахунок охорони довкілля. В Європейському Союзі питання імplementації екологічного права та політики є одним із пріоритетних. Влада країн-членів приділяє велику увагу механізмам та інструментам, які покращують практику правозастосування в контексті політики «кращого регулювання». Цей досвід є надзвичайно актуальним для України, оскільки він може слугувати прикладом для удосконалення внутрішніх механізмів екологічного управління.

У контексті європейської інтеграції, набуття Україною статусу кандидата на членство в Європейському Союзі відкриває нові перспективи для розвитку екологічної політики та правового регулювання в Україні. Хоча країна ще не є членом ЄС, цей статус передбачає можливість адаптації європейських норм та стандартів у сфері екології, що, у свою чергу, вимагає розробки ефективних механізмів контролю за імplementацією екологічного законодавства. Можна зазначити, що основним завданням є не лише апроксимація європейських норм, а й забезпечення їх практичного виконання. Для цього важливу роль відіграє контрольна функція Європейської Комісії, яка здійснює моніторинг дотримання норм права ЄС. При цьому, хоча Україна не підпадає під механізми контролю, які діють для держав-членів, статус кандидата дозволяє спостерігати за практикою реалізації європейських норм у державі, що сприятиме розвитку внутрішніх механізмів контролю. Згідно з положеннями угоди, Європейська Комісія має право ініціювати розслідування щодо ймовірних порушень норм права ЄС на основі отриманих звітів від держав-членів або за власною ініціативою. У випадках виявлення порушень, Комісія може вдатися до адміністративних заходів, що в подальшому можуть привести до судового розгляду в Європейському Суді Правосуддя. Україна, маючи статус кандидата, повинна враховувати можливість підвищення рівня відповідальності щодо дотримання європейських норм, навіть без формального членства. Проте в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС, а також в інших міжнародних та національних документах, не передбачено специфічних механізмів перевірки імplementації екологічних норм в національне законодавство. Директиви ЄС містять механізми звітування для держав-членів щодо виконання ними умов, що може стати модулем для розробки аналогічних механізмів в Україні. Необхідно запровадити чіткий механізм звітування про виконання конкретних директив, враховуючи особливості національного законодавства. Директиви передбачають певні часові рамки та процедури подання звітів, які, хоча і є зобов'язанням лише для держав-членів, можуть бути адаптовані Україною для внутрішніх потреб. Наприклад, директива 2003/4/ЄС [8] про доступ громадськості до екологічної інформації визначає строки та порядок звітування, що можуть бути використані для

формування національної звітності. Слід зазначити, що ряд директив ЄС передбачає створення спеціалізованих органів для підтримки держав-членів у процесі імplementації. Україні важливо забезпечити механізми співпраці з цими органами, що дозволить не лише отримувати нові знання та технології, а й впроваджувати європейські практики у сфері охорони довкілля. Так, наприклад, директива 94/63/ЄС [9] про контроль викидів летючих органічних сполук передбачає створення комітетів, які можуть служити моделлю для формування аналогічних структур в Україні.

У лютому 2017 року було оприлюднено 28 звітів по країнах ЄС, в яких були визначені спільні виклики для держав-членів [10]. Ці виклики мають безпосереднє відношення до України, оскільки країна прагне інтегруватися до європейських структур та відповідати стандартам ЄС у сфері екології. Ось кілька основних проблем, які також стосуються України.

1. Управління відходами

Згідно з даними, питання поводження з відходами є надзвичайно актуальним для України, оскільки країна займає одне з провідних місць у світі за масштабами, гостротою та складністю цієї проблеми. В Україні значні обсяги відходів утворюються щоденно, а система їх управління часто не відповідає сучасним вимогам. Незважаючи на зусилля з модернізації системи, рівень переробки відходів залишається дуже низьким. На сьогоднішній день ситуація ускладнюється відсутністю комплексних національних та регіональних планів управління відходами. Система роздільного збору потребує значного вдосконалення, оскільки відсутність координації між різними адміністративними рівнями призводить до неефективного управління. Для покращення ситуації варто звернути увагу на успішні приклади країн ЄС, таких як Словенія, де завдяки підтримці ЄС вдалося значно зменшити обсяги захоронення відходів на полігонах та підвищити ефективність їх переробки. Україні варто перейняти такі приклади та адаптувати їх до власної ситуації [11].

2. Якість повітря

В Україні питання покращення якості повітря стало важливим елементом процесу європейської інтеграції. Хоча за останні десятиріччя спостерігаються позитивні зміни, країна все ще стикається з серйозними викликами, особливо щодо забруднення повітря від часток РМ10 та оксидів азоту (NO₂). Для зменшення викидів РМ10 від опалення необхідно впроваджувати заходи, що стосуються спалювання твердого палива, а також розробити стратегії для зменшення викидів NO₂, зокрема в центральних частинах міст з високим рівнем забруднення. Проблема забруднення від транспорту потребує комплексного підходу, який включає стратегічні плани мобільності для міст, спрямовані на зменшення впливу транспортного сектору на якість повітря. Надмірний шум залишається другою за значущістю після забруднення атмосферного повітря причиною, що завдає шкоди здоров'ю людей. Україні терміново необхідно завершити розробку шумових карт і планів дій для їх імplementації. Рекомендовані дії для покращення імplementації в Україні включають:

- Продовження тенденції зниження викидів забруднювачів повітря для досягнення повного дотримання національних порогів викидів та обмежень.
- Впровадження сільськогосподарських технологій з низькими викидами для зменшення викидів аміаку (NH₃).
- Моніторинг викидів летких неметанових органічних сполук.
- Зменшення викидів та концентрації РМ10 шляхом скорочення забруднень, пов'язаних з енергетикою, транспортом та сільським господарством.
- Завершення розробки та затвердження планів дій щодо шуму.

3. Якість води

Якість води в Україні також потребує термінового вдосконалення. Лише в третині річок, озер та інших водних об'єктів в Україні можна вважати задовільною. Основні проблеми, що заважають покращенню якості води, пов'язані з:

1. Відсутність належного моніторингу та методів оцінки стану водних об'єктів.

2. Відсутністю координації між різними органами, відповідальними за управління водними ресурсами та природоохоронною політикою.

3. Нерегульовані тарифи на воду не відображають реальної вартості ресурсів, що свідчить про невідповідну цінову політику.

Запровадження національного механізму покращення дотримання екологічного законодавства створює унікальну можливість для комплексної оцінки існуючих екологічних практик в Україні, а також виявлення недоліків і можливостей для покращення. Оцінка ефективності екологічного законодавства дозволить з'ясувати, які з чинних заходів працюють, а які потребують оптимізації або скасування. Це може допомогти у формуванні системних змін у підходах до регулювання, особливо в критичних сферах, де екологічний ефект є низьким. Національний механізм, аналогічний механізму Перегляду імплементації в ЄС, дозволить Україні отримати цілісну картину про стан екологічної політики, виявити системні прогалини та залучити до процесу всі зацікавлені сторони, включаючи громадськість та бізнес. Такий підхід сприятиме формуванню діалогу між різними органами влади, що, в свою чергу, призведе до ефективнішого використання підтримки з боку ЄС. Запровадження такого механізму надасть можливість не тільки поліпшити дотримання екологічного законодавства, але й зміцнити культуру відповідальності за стан довкілля в Україні. Важливою складовою цього процесу є також використання передового досвіду ЄС, що може стати ключем до вирішення системних проблем. Отже, розвиток національного механізму покращення дотримання екологічної політики є необхідним кроком для інтеграції України в європейський екологічний простір. Це дозволить не лише відповідати європейським стандартам, але й забезпечити ефективний захист навколишнього середовища, що має важливе значення для сталого розвитку країни в цілому.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Європейська інтеграція України ставить перед країною низку серйозних завдань у сфері екологічної політики, які охоплюють як законодавчі, так і практичні аспекти охорони навколишнього середовища. Головною правовою вимогою для країн-кандидатів на вступ до Європейського Союзу є адаптація національного законодавства до *acquis communautaire* – сукупності законодавчих актів ЄС, що включають як первинне, так і вторинне право. У контексті екологічної політики це означає імплементацію низки європейських директив та регламентів, що регулюють питання захисту природи, зменшення викидів парникових газів, управління відходами, збереження біорізноманіття та раціонального використання природних ресурсів. Правовий аналіз положень Угоди про асоціацію між Україною та ЄС демонструє, що Україна зобов'язалася наблизити природоохоронне законодавство до європейських стандартів. Важливо розуміти, що інтеграція до ЄС зобов'язує Україну створити дієві механізми контролю за виконанням норм екологічного права, а також розробити відповідну

нормативно-правову базу для забезпечення ефективного впровадження екологічних стандартів.

Незважаючи на прогрес у прийнятті законодавства, Україна стикається з кількома нормативно-правовими викликами:

– Невідповідність багатьох національних нормативно-правових актів європейським стандартам. Хоча Україна активно працює над імплементацією директив ЄС, процес гармонізації часто затримується через складність юридичних процедур та недосконалість правозастосування. Особливо це стосується сфер управління відходами та захисту якості водних ресурсів.

– Відсутність механізмів для швидкої адаптації нових редакцій директив ЄС. Європейське законодавство є динамічним і постійно оновлюється, тому країнам-членам необхідно своєчасно впроваджувати нові положення. Однак в Україні відсутні ефективні механізми для постійної актуалізації національного законодавства відповідно до змін у праві ЄС, що створює певну правову прогалину і загрозу відставання.

Впровадження європейських норм у національне законодавство має ґрунтуватися на принципах превентивності, сталого розвитку та відповідальності забруднювачів. Принцип превентивності вимагає, щоб законодавчі акти були спрямовані на попередження екологічних порушень, а не лише на їх виправлення. В Україні цей принцип поки що недостатньо розвинений, і його реалізація вимагає створення ефективних механізмів екологічного моніторингу та аналізу ризиків. Принцип "забруднювач платить" є ключовим елементом європейського права, але в Україні він не завжди ефективно застосовується через проблеми із правозастосуванням та відсутність суворих санкцій за екологічні порушення. Це, в свою чергу, підриває можливість повного виконання екологічного законодавства. Адаптація екологічного законодавства повинна також враховувати необхідність встановлення дієвих механізмів контролю. Європейська Комісія здійснює моніторинг виконання норм права ЄС країнами-членами та має право ініціювати розслідування у випадках порушень. Хоча Україна ще не є членом ЄС і формально не підпадає під цей механізм, статус кандидата зобов'язує країну адаптувати аналогічні підходи для внутрішнього контролю. Серед пріоритетних заходів для покращення процесу інтеграції до європейського екологічного простору необхідно забезпечити чіткі юридичні механізми контролю за імплементацією директив ЄС. Крім того, важливо розробити національні правові інструменти, які дозволять вчасно адаптувати законодавство до змін у правовій системі ЄС. Посилення координації між державними органами, місцевими владними структурами та громадськими організаціями є ще однією важливою умовою для успішного впровадження екологічних ініціатив. Варто також приділити увагу зміцненню правозастосування через створення дієвих санкцій для порушників екологічного законодавства та забезпечити прозорість екологічної інформації для громадськості, що відповідає вимогам Директиви 2003/4/ЄС. Подальші юридичні дослідження повинні бути спрямовані на аналіз судової практики у сфері екологічного права в Україні, порівняння національного законодавства з директивами ЄС, а також розробку механізмів для ефективної участі громадськості у процесах прийняття екологічних рішень. Успішне виконання цих завдань дозволить Україні наблизитися до європейських стандартів та забезпечити сталий розвиток у сфері екологічної політики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Екологічні виклики щодо європейської інтеграції України / О. І. Бондар, С. М. Маджд, С. І. Чернов, О. М. Коваль / Конституційне право ЄС в аспекті євроінтеграції України : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 21 квітня 2023. – Харків : 2023 – С. 254-256.

2. Маджд С. М. Екологічні виклики сталому розвитку суспільства в умовах військових дій, «Актуальні проблеми, шляхи та перспективи розвитку ландшафтної архітектури, садово-паркового господарства, урбоекотології та фітомеліорації»: III Міжнарод. наук.-практич. конф., 21.09.2023 р.: тези доп. Біла Церква: 2023. С. 72-74.

3. Ціватий, В. Г. Екологічна безпека та екологічна дипломатія держави в умовах новітніх трансформацій і глобалізації XXI століття: інституціоналізація, інноваційна практика і нові виклики для навколишнього середовища (діаспоральний дискурс). Стратегія розвитку держави в умовах новітніх викликів міжнародному порядку: політичний, правовий, економічний, гуманітарний, екологічний виміри : зб. тез доп. Міжн. наук.-практ. конф.м. Тернопіль, 5 трав. 2020 р./ відп. за вип. А. В. Грубінко. – Тернопіль: ТНПУ, 2020. с. 153-158.
4. Кушнір І.М. Європейський зелений курс, як драйвер Європейської інтеграції України. Розвиток економіки України в нових реаліях міжнародних відносин: зб. матеріалів студентської наук.-практ. Інтернет-конф., 7 грудня 2022 р., м. Київ. КНЕУ, 2022. С. 71-73.
5. Глушенко А. В. Особливості реалізації зеленого курсу в країнах ЄС на прикладі Румунії та Польщі: уроки для України. Український державний університет науки і технологій. 2024. С. 1-5.
6. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Закон України від 18.03.2004 р. №1629-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text>
7. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Угода Україна від 27.06.2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
8. Директива Європарламенту та Ради 2003/4/ЄС від 28.01.2003; URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32003L0004>
9. Директива N 94/63/ЄС про контроль викидів летючих органічних сполук (ЛОС), що виникають зі сховищ нафти та при її транспортуванні з терміналів до сервісних станцій URL: <https://www.fao.org/faolex/results/details/en/c/LEX-FAOC040511/>
10. Country reports – European Commission. URL: http://ec.europa.eu/environment/eir/country-reports/index_en.htm
11. Кращі європейські практики управління відходами. URL: https://epl.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/Krashchi_ES_praktuku_NET.pdf